

Резюме

на научните трудове и публикации на полк. д-р инж. Сашо Стефанов Евлогиев за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“ по научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“ за нуждите на катедра „Артилерия“ при факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ на НВУ „В. Левски“

1. Монографията „Управление на огъня на артилерийските формирования с използване на автоматизирани системи за управление“ е разработена в съответствие с националните доктринални документи, като е използвана терминология от регламентиращите документи, залегнали в Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО AArtyP-5, приета със стандартизационно споразумение STANAG-2484, и Артилерийските процедури, използвани в армиите от НАТО (AArtyP-1), приети със стандартизационно споразумение STANAG-2934. Използвани са резултатите от проведени научни изследвания, пуб. ликувани в голям брой литературни източници, опитът на преподаватели от катедрите „Артилерийска стрелба, управление на огъня и бойна работа“, „Организация и управление на тактическите подразделения (ОУП) от Полевата артилерия“ и натрупания практически опит от провеждането на учения с артилерийски дивизиони за непосредствена огнева поддръжка, въоръжени с автоматизираната система за управление на огъня на артилерийския дивизион „Вулкан-С“ ПИКИС, като са отчетени тенденциите при използването на силите и средствата в съвместната огнева поддръжка в съвременните операции. Направен е задълбочен анализ на бойното използване на артилерийските формирования, въоръжени с автоматизирани системи за управление на огъня в НАТО, и са адаптирани постиженията на съвременната военна наука и практика при организиране, подготовка и провеждане на стрелба и управление на огъня на дивизион за непосредствена огнева поддръжка, въоръжен с автоматизирана система за управление. На базата на изучения чужд положителен опит са предложени варианти за бойно използване на артилерийски дивизион, снабден с автоматизирана система за управление. Монографията съдържа голям брой снимки, фигури, таблици и схеми за онагледяване в максимална степен на предложени теоретически материал, което ще улесни значително практическото използване на научния труд.

2. Ръководството „Методика за извършване на оперативно-тактически разчети при планиране на огневата поддръжка“ е предназначено за извършване на оперативно-тактически разчети при планиране на огневата поддръжка, регламентира работата на ГЩ на БА, щабовете на Съвместните оперативни сили, механизирани бригади при планиране на операциите и създаване на концепцията за огневата поддръжка. Методиката е

операциите и създаване на концепцията за огневата поддръжка. Методиката е разработена на основата на съвременната военна наука, на задълбоченото изучаване и анализиране на практиката от провеждането на огневата поддръжка на маневрените формирования в операциите от локалните военни конфликти през последните 10-15 години и на досега съществуващата методика за планиране на огневата поддръжка. Тя се явява основен документ за практически разчети, които подпомагат командирите при вземането на решение за провеждането на бойна операция. Всяка операция е уникална по своето планиране и провеждане поради това, че условията при които е извършено нейното планиране, подготовка и провеждане са индивидуални. Използваните коефициенти са определени на базата на големия практически опит натрупан във войските и изследователския опит, придобит от военната наука. Коефициентите притежават определено тежестно тегло, което дава възможност за сравнимост на сили и средства на противостоящи групировки; определяне на съответния боен потенциал на страните; количеството на допустимите загуби на собствени и противникови обекти (цели), групировки като цяло и по направления; определяне на центровете на тежестта, слабите и силни страни на противника и собствените войски. В резултат на извършения обективен анализ се определят мероприятия за изменение на съотношението на силите и средствата в полза на собствените. Методиката е апробирана в десетки щабни тренировки и тактически учения и е доказала своята приложимост и достоверност на получените резултати. Тя отговаря на възложените мисии на БА и може да се използва при планиране на бойни операции и операции, различни от война при различни условия на обстановката. Методиката се опира на натрупания опит при планиране на огневата поддръжка в БА през последните 30 години, опита на механизирания формирования и техните щабове при планиране и управление на огъня и ударите на средствата за поразяване.

3. Регламентиращият документ „Ръководство за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион“ е разработен в изпълнение на Заповед на началника на Генералния щаб на Българската армия № 38 / 26.01.2007 г. от авторски колектив в състав: генерал-майор Стефан Василев - ръководител на колектива, полковник Валери Точилев, подполковник Пламен Игаатов, полковник Иван Иванов, подполковник Венцислав Грънчаров, подполковник Стефан Стефанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, подполковник д-р Велико Петров, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, капитан Станчо Станчев и капитан Цоню Цонев. Документът е изготвен под общата редакция на о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков.

основните принципи за бойното използване на артилерийския (реактивния, разузнавателния) дивизион като са систематизирани ролята, задачите, бойния ред и реда за командване и управление. За първи път се извеждат като основна бойна дейност на артилерийския дивизион участие при организирането и провеждането на задържащи бойни действия. Определени са задачите последователността при използването на артилерийското формирование в операции, различни от война, като операции по поддържане на мира; операции при кризи от невоенен характер; операции (действия) по осигуряване на въздушния и морски суверенитет. Извършен е анализ и са посочени особеностите в бойното използване на артилерийско формирование в специфични операции – при срещен бой, при оттегляне, при смяна на войски, при водене на бойни действия в обкръжение. Анализирани са действията и при провеждането на операции в специфична среда, като преодоляване на препятствия и заграждения, в населени места, в гора, при ограничена видимост, в планина при зимни условия, в пустиня при отбрана на широка водна преграда и др. Разписани са и са разпределени задълженията на командира и щаба на дивизиона при използването на формированието, както в бойни операции, така и в операции в специфични условия. Формулирани са задачите и задълженията на длъжностните лица при всестраниното осигуряване – бойно и логистично. Ръководството съдържа достатъчен брой схеми, графици, таблици и матрици за онагледяване на формулираните задачи, изисквания, функционални задължения и предложени варианти за действие, като е необходимо същите да се прилагат творчески, съобразно условията на обстановката.

Документът е приет на заседание на Военния съвет към началника на Генералния щаб на БА и със Заповед № 131/21.04.2008 г. на началника на Генералния щаб на БА е въведено за изпълнение, считано от 01.08.2008 година.

4. Учебното пособие „Процедури по управление на огъня на полевата артилерия” са разработени в изпълнение на заповед на Началника на Генералния щаб на Българската армия № 31 /25.01.2008 г. от авторски колектив в състав: генерал майор Стефан Василев – ръководител на колектива, бригаден генерал Ангел Главев – заместник-ръководител на колектива, полковник Валери Точилев, полковник Георги Иванов, полковник Иван Иванов, майор Петър Кръстанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, майор Делян Марков и майор Недялко Недялков под общата редакция на о.р. полковник, доцент д-р Иван Гюргаков и полковник доцент д-р инж. Иван Панчев.

Процедурите по управление на огъня на полевата артилерия са разработени на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 2) - Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО (AArtyP - 5), Тактическата доктрина на полевата артилерия на БА и Ръководството за използване на полевата

Процедурите по управление на огъня на полевата артилерия са разработени на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 2) - Тактическата доктрина на полевата артилерия на НАТО (AArtyP - 5), Тактическата доктрина на полевата артилерия на БА и Ръководството за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион. В тях, на базата на проведено широко изследване са формулирани основните принципи на управлението на огъня на полевата артилерия и са определени задълженията на командирите и щабовете на дивизионите, командирите на батареи и взводове при управлението на огъня на артилерийските формирования. Извършен е анализ на процеса на организация на управлението на огъня, като са формулирани задълженията на органите за управление и средствата за управление на огъня. Уточнен е реда и последователността за поставяне на задачи от командирите на формирования и осъществяването на контрол на готовността за изпълнение на поставените задачи. В глава втора е анализиран процеса на управлението на огъня на артилерийския дивизион, въоръжен с автоматизирана система за управление на огъня (АСУО). Посочени са особеностите в задълженията на длъжностните лица за формирования, използващи АСУО. В трета глава са изследвани особеностите в задълженията на длъжностните лица, когато дивизиона е въоръжен с противотанкови артилерийски системи или противотанкови ракетни комплекси. В учебното пособие са посочени много примери, модели, таблици, графици, команди и схеми, които правят практическото използване много удобно и лесно. Предложените таблици, графици, команди и модели са само един вариант за действие, те не са задължителни за длъжностните лица, което ги прави достъпни и лесни за практическо използване. Необходимо е всички предложени варианти да се прилагат творчески, съобразно условията на конкретната обстановка като тяхната промяна от всеки командир е възможна и в неговите правомощия в случаите на обосновани предложения.

5. Разработените „Процедури по стрелба на полевата артилерия” са изготвени в изпълнение на заповед на Началника на Генералния щаб на Българската армия № 31 /25.01.2008 г. от авторски колектив в състав: генерал майор Стефан Василев – ръководител на колектива, бригаден генерал Ангел Главев – заместник-ръководител на колектива, полковник Валери Точилев, полковник Георги Иванов, полковник Иван Иванов, майор Петър Кръстанов, подполковник Николай Димов, полковник доцент д-р Ваньо Асенов, полковник доцент д-р Иван Панчев, о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков, майор Атанас Атанасов, полковник доцент д-р Нелко Ненов, полковник доцент д-р Сашо Евлогиев, полковник доцент д-р Велико Петров, подполковник Христо Десев, подполковник Стоян Жейнов, майор Делян Марков и майор Недялко Недялков под общата редакция на о.р. полковник доцент д-р Иван Гюргаков и полковник доцент д-р Иван Панчев.

Процедурите по стрелба на полевата артилерия са разработени на основата на STANAG 2484 MC ARTY (ed. 2) - Тактическата доктрина на

включващи разузнаване, наблюдение и определяне местоположението на целите; топогеодезична, метеорологична, балистична и техническа подготовки. В глава втора са разписани процедурите по определяне на данните за стрелба при пълна, съкратена, окомерна подготовки и с използване на резултатите от създаването на репер. Разгледани са процедурите по определяне на пристреляните поправки в разстояние и направление и тяхното въвеждане в данните за стрелба за батареята и дивизиона. Посочени са процедурите при определяне на данните за стрелба в дивизиона с използване на данните от пристрелъчно оръдие и при обновяване на данните за стрелба на поразяване. Основно внимание е отделено на процедурите при пристрелка на цели, като са описани реда и последователността при пристрелка по измерени отклонения с далекомер, секундомер, формирания за звуково разузнаване и радиолокационна станция и е изведен формулният апарат, който се използва в различните видове пристрелка. В трета глава са систематизирани процедурите при поразяване на различни по характер цели – отделни, групови, неподвижни и движещи се. Посочени са същността, случаите на прилагане, реда за организиране и изпълнение на заградителен и съпровождащ огън, огън с право мерене с оръдия при изпълнението на огневата задача с оръдие, взвод и батарея. Уточнени са особеностите на стрелбата с реактивна артилерия, както в подготовката на данните за стрелба, така и в реда на провеждането на пристрелката и стрелбата за поразяване на целта. Важно място заемат особеностите на стрелбата, пристрелката и стрелбата за поразяване при използването на артилерийските формирания в планинско-гориста местност при стрелба от закрити огневи позиции и с право мерене. В четвърта глава са обобщени процедурите при използване на специални бойни припаси, като димни, осветителни и запалителни снаряди; боеприпаси за дистанционно миниране, с висок поразяващ ефект и боеприпаси с предаватели за еднократни смущения. Посочените процедури представляват правила за подготовката на данните за стрелба и поразяването на целите на противника, но тяхното прилагане от командирите зависи преди всичко от нивото на тяхната военно-специална подготовка и възможността за творческо прилагане с отчитане на конкретните условия на обстановката.

6. Създаденият документ „Курс за подготовка на формиранията от полевата артилерия“ е разработен в изпълнение заповед на Министъра на отбраната № 35 / 03.02.2011 г. от авторски колектив в състав: бригаден генерал Андрей Боцев – ръководител на колектива, полк. Георги Иванов, полк. Ангел Нилоколов, полк. доц. д-р Иван Панчев, полк. доц. д-р Нелко Ненов, полк. доц. д-р Сашо Евлогиев, полк. доц. д-р Велико Петров, подп. доц. д-р Атанас атанасов, подп. Христо Десев, подп. Петър Кръстанов, подп. Руси Русев, подп. Тошко Некезов, подп. Стоичко Белишки, подп. Лъчезар Мишев, м-р Станчо Станчев, м-р Митко Ангелов, м-р Цветан Димитров, о.р. полк. доц. д-р Иван Гюргаков.

Нилоколов, полк. доц. д-р Иван Панчев. полк. доц. д-р Нелко Ненов, полк. доц. д-р Сашо Евлогиев, полк. доц. д-р Велико Петров, подп. доц. д-р Атанас атанасов, подп. Христо Десев, подп. Петър Кръстанов, подп. Руси Русев, подп. Тошко Некезов, подп. Стоичко Белишки, подп. Лъчезар Мишев, м-р Станчо Станчев, м-р Митко Ангелов, м-р Цветан Димитров, о.р. полк. доц. д-р Иван Гюргаков.

Курсът за подготовка на формированията от полевата артилерия е разработен на основата на Тактическата доктрина на полевата артилерия, Ръководството за използване на полевата артилерия – артилерийски дивизион, директивата на двете стратегически командвания за учения на НАТО (bi-sc exercise directive 75-3), KREVAL 2011 г., Процедурите по стрелба на полевата артилерия, Процедурите по управление на огъня на полевата артилерия и Ръководството за използване на артилерийските предни наблюдателни групи. Под общата редакция на о.р. полк. доц. д-р Иван Гюргаков.

Този курс регламентира бойната подготовка на формированията от полевата артилерия, която включва тактическата подготовка, стрелбата и управлението на огъня и специалната подготовка. Основен акцент се поставя на командирската подготовка с цел непрекъснато повишаване подготовката на офицерския и сержантски състав и тяхната готовност за изпълнение на поставените задачи.

В глава втора – Стрелба и управление на огъня - е извършен анализ на организацията на подготовката на стрелбата и управлението на огъня на полевата артилерия, като са диференцирани теоретичните, практическите занятия, самостоятелната подготовка на военнослужещите, показните стрелби и конференциите. Посочени са основните елементи при подготовката и провеждането на тренировки и контролни занятия по стрелба и управление на огъня. Определени са критериите за оценка на огневите задачи. В глава пета – Организация и осигуряване на безопасност при стрелба с формированията от полевата артилерия – са разгледани видовете полигони, длъжностните лица осигуряващи безопасността при провеждане на бойни стрелби с формированията на полевата артилерия и са формулирани мерките за безопасност при изпълнение на огневи задачи по стрелба и управление на огъня с право мерене и от закрити огневи позиции. Определени са мерките за безопасност при подготовката на бойните припаси и мерките за екологична защита. В подготвените приложения са разписани условията за изпълнение на огневите задачи при стрелба като са дадени вида на целта, способа за определяне на данните за стрелба, средствата за поразяване, разхода на бойни припаси и оценката на изпълнението на задачата по стрелба и управление на огъня.

7. Учебното пособие „Тактика на полевата артилерия част I“ е разработено в съответствие с националните доктринални документи, като е използвана терминологията, основана на схващанията, залегнали в

бойното използване на артилерията в различни видове бойни действия на маневрените формирования. Пособието е разработено от авторски колектив на катедра „ОУТП от полевата артилерия“, както следва: полк. доц. д-р инж. Велико Панчев Петров – ръководител на авторския колектив – гл. 3 т. 3.1., 3.2; 3.3.1., гл. 4 и заключение; о.з. подп. инж. Стоян Славов Жейнов – заместник-ръководител на колектива – увод, гл. 2 т. 2.1, 2.2, 2.3; гл. 3 т. 3.3.2. и 3.3.3.; полк. доц. д-р инж. Сашо Стефанов Евлогиев – гл. 1 т. 1.1 ÷ 1.4.; подп. д-р инж. Станчо Георгиев Станчев – гл. 3 т. 3.4.1 ÷ 3.4.2; подп.д-р инж. Диян Кирилов Марков – гл. 3 т. 3.4.3.; м-р д-р инж. Калоян Атанасов Илиев – гл. 5 т. 5.1.1.÷5.1.3, 5.1.6.÷5.1.10.; о.з. подп. д-р инж. Христо Атанасов Десев – гл. 5 т. 5.1.4., 5.1.5.; м-р инж. Стамен Илиев Антонов – гл. 5 т. 5.2.

Рецензенти: проф. д-р Генчо Белчев Сандев, доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

Пособието е предназначено за използване от курсантите, обучаващи се във факултета в специализация „Полева артилерия“ и съответства на учебната програма по дисциплината „Тактика на полевата артилерия“, то може да се използва от офицери, участващи в курсове за следдипломна квалификация „Командири на батареи“, „Офицери от щаб на артилерийски дивизион“. В глава първа е направена кратък исторически преглед на развитието на артилерията в световен мащаб. Посочени са основните етапи, през които преминава артилерията, като се започне от първите прототипи на средствата за огнево поразяване – лъкове, балисти, катапулти, скорпиони, онагри; преминава се през първите образци на огнестрелната артилерия и се достигне използването на артилерията във Втората световна война, като пример за крупно и мащабно използване на артилерийски формирования и групировки. Направен е исторически анализ на развитието на българската артилерия, започвайки от черешовото топче и се стигне до нейния апогей при участието на артилерията в Одринската епопея през време на Балканската война 1912-1913 г. Посочени са и най-светлите примери от използването на българската артилерия в Първата и Втората световни войни, които изпълват с гордост всеки български офицер, че нашите деди са били изключителни стратегии и пълководци, познавали са до съвършенство бойни възможности на наличните артилерийски системи и са ги прилагали по-най-добрия начин за да постигнат пълен разгром на многократно превъзходящ противник. Специално място е отделено на 11 март - Денят на българската артилерия и ракетните войски и защо целият християнски свят чества 4 декември като празник на артилеристите по света и св. Великомъченица Варвара като покровителка на рода войска.

Поради това, че в глава първа е извършен исторически анализ на създаването, развитието и върховете на бойна слава и мощ на българската артилерия тя може да се използва с цел разширяване на знанията от всички специалности, обучаващи се във факултета.

8. Учебното пособие „Планиране и координиране на съвместната огнева поддръжка“ е предназначено за изучаване на работата на

чества 4 декември като празник на артилеристите по света и св. Великомъченица Варвара като покровителка на рода войска.

Поради това, че в глава първа е извършен исторически анализ на създаването, развитието и върховете на бойна слава и мощ на българската артилерия тя може да се използва с цел разширяване на знанията от всички специалности, обучаващи се във факултета.

8. Учебното пособие „Планиране и координиране на съвместната огнева поддръжка“ е предназначено за изучаване на работата на стратегическото ръководство, на щабовите на съвместните оперативни сили, компонентните командвания и маневрените формирования при създаване на концепцията, планиране и координиране на съвместната огнева поддръжка (СОП).

В него се разглеждат основните задължения на групите и подгрупите за планиране и координиране на СОП, за оценка на бойните загуби и на процесите на целеобразуване, целеразпределение и целеуказване на стратегическо, оперативно и тактическо ниво.

Разработката е подготвена на основата на изискванията към съвременната военна наука, на задълбоченото изучаване и анализиране на поуките от практиката при провеждане на съвместна огнева поддръжка в съвместните операции, на огневата поддръжка от компонентните командвания и маневрените формирования в операциите, от локалните военни конфликти през последните 10-15 години и на досега съществуващите методи за планиране и координиране на огневата поддръжка.

Пособието отчита съвременните реалности и новите заплахи в света, значителното изменение в структурите и начина на използване на силите и средствата за огнева поддръжка не само в Българската армия, а и в световен мащаб, а така също и с отчитане на измененията във формите и способите за водене на военни (бойни) действия във войни, въоръжени конфликти и в операции срещу тероризма. Може да се използва при изучаване на проблемите по планиране на бойни операции и на операции, различни от война, като в пълна степен отговаря на възложените мисии на Българската армия и при планиране на операции в различни обстановки.

Разработката отчита националните доктринални документи, като са използвани и постановките, залегнали в Тактическата доктрина на полевата артилерия и стандартизационните споразумения с НАТО и съществуващите методики за извършване на оперативни и тактически разчети при планиране и координиране на огневата поддръжка.

Теоретична основа на изследванията са основите на всеобхватния подход за планиране на операциите, основите на съвместната огнева поддръжка и основните положения от съществуващите постановки по планирането и координирането на съвместната огнева поддръжка в операциите на съвместните оперативни сили.

3.2.; гл. 4 т. 4.3, гл. 6; приложения 1, 2 и 3.; м-р д-р Калоян Ат. Илиев - гл. 3 т. 3.3; гл. 4 т. 4.5, приложение 1.

Пособието е рецензирано от о.р. полк. проф. д-р Генчо Белчев Сандев и о.р. полк. доц. д-р инж. Николай Йорданов Досев.

9. Методика за провеждане на семестриален изпит по „Управление на специализирани (компютърни) артилерийски системи“ от учебен план 2-1-01 на специалност „Организация и управление на тактическите подразделения от артилерията и противовъздушната отбрана (Ракетни войски и артилерия) съдържа реда, последователността и правилата за определяне на крайната оценка по учебната дисциплина като се отчитат резултатите от текущия контрол и подготовката на обучаемите към семестриалния изпит със съответните тежестни коефициенти. Определени са общите положения, въпросите, комбинацията между тях, разрешените пособия и помагала, които могат да използват по време на изпита. Обучаемите се оценяват на базата на тяхната готовност за изпълнение на длъжностите началник на преден наблюдателен пост, командир на огневи взвод, офицер по управление на огъня на батареята. Тази подготовка протича в системата на ежедневните теоретически и практически занятия. Комисията оценява теоретическите знания, способността на обучаемия да обосновава определени положения от теорията на стрелбата и да прави изводи за практическата дейност. В методиката е посочено необходимото материално осигуряване и последователността за провеждане на изпита.

10. Темата “Управление огъня на артилерийския дивизион” се явява основна за курса на обучение на курсантите от специалност “Ракетни войски и артилерия” и слушателите от курсовете за подготовка на командири на батареи, офицери от щаб на дивизион и части. Основава се на знания на курсантите (специализантите), получени при изучаването на всички до сега дисциплини и теми от учебните планове на НВУ “В. Левски” и учебните програми за бойна подготовка на частите и подразделения от Българската армия (БА). Освен това тя се базира на придобитите знания, навици и умения по използването на специализирани електронно-изчислителни машини (СЕИМ) и системи, по метеорологическа и топогеодезическата подготовка, по бойна работа с артилерийска материална част (АМЧ), по артилерийско разузнаване, по военна топография, оптически прибори и бойни припаси. Обучението по темата се води по пътя на:

- теоретическа обосновка подготовка на стрелбата и управлението на огъня на дивизиона (батареята), способите за определяне установките за стрелба, способа за обстрел на различните видове цели и огневите възможности на артилерийските подразделения;

- практическо усвояване на Правилата за стрелба и управлението на огъня на земната артилерия (ПС и УО - 98), част първа, Сборник норми за разход на снаряди, Пояснителната записка към Норми за разхода на снаряди и

работа с артилерийска материална част (АМЧ), по артилерийско разузнаване, по военна топография, оптически прибори и бойни припаси. Обучението по темата се води по пътя на:

- теоретическа обосновка подготовка на стрелбата и управлението на огъня на дивизиона (батареята), способите за определяне установките за стрелба, способа за обстрел на различните видове цели и огневите възможности на артилерийските подразделения;

- практическо усвояване на Правилата за стрелба и управлението на огъня на земната артилерия (ПС и УО - 98), част първа, Сборник норми за разход на снаряди, Пояснителната записка към Норми за разхода на снаряди и изискванията на Курса по стрелба и управление на огъня на артилерията (КСУОА – 98);

- поетапно формиране на знания и умения;

- внедряване в практическите знания на автоматизираната система за обучение на курсантите (служителите).

Обучение по темата се осъществява: на лекции, семинари и упражнения; на практически занятия и тренировки по стрелба и управление на огъня; в хода на самостоятелна работа; в хода на изпълнение на показни, учебни и зачетни огневи задачи; на занятия по методическа подготовка; при провеждане на войскови стаж.

11. Методика за изграждане на система за управление на качеството за обучение включва предмета на системата за управление на качеството във висшето военно училище, пряко свързана с процеса на преподаване и на обучение, заедно с факторите, условията и средствата, които го създават и в които то протича. Във военно-образователната система обучението на неспециалисти за отбраната на страната се извършва, като относително самостоятелна цялост, като вътрешно единство между теоретичните познания и практически умения за организация и управление на тактическите формирования от видовете въоръжени сили и родовете войски. Това налага да се изследва и анализира системата за управление на качеството, да се разглежда като специфична социална поръчка, пряко свързана с националната сигурност, засягайки особен вид дейност съгласно научно обоснован проект. Цялостната професионална и съдържателна страна на системата за управление на качеството на обучение във висшето военно училище (ВВУ) се свежда до единството на социално обособени дейности и отношения, ограничени от спецификата на военно-специалната квалификационна характеристика, познание и практическо използване на придобитите знания за изпълнение на специфични трудови задачи. Реализацията на такъв тип система за управление може да се осъществи единствено чрез рефлексивно взаимодействие между катедрата – факултета - щабове на видовете въоръжени сили - войсковите формирования. Съгласно класическата теория, особеностите на рефлексивното обучение акцентира върху професионалната страна на преподаване и

качеството да се изгради на гъвкави преки и обратни връзки, които биха позволили в по-пълна степен да изпълнят професионалната квалификационна характеристика на специалиста от ракетни войски и артилерия (РВ и А).

12. Методика за провеждане на семестриален изпит по учебната дисциплина „Управление на специализирани артилерийски системи и комплекси“ представлява синтезиран израз на правилата за определяне на крайната оценка по учебната дисциплина, включена в учебен план 1-4-03к за специализация „Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски“. В нея са посочени формулния апарат за изчисляване на крайната оценка, въпросника за провеждане на изпита, комбинацията на въпроси в изпитните билети, разрешените пособия и литература, които могат да бъдат използвани по време на семестриалния изпит. Методиката дава възможност да се оцени степента на подготовка на курсантите по теоретичния материал, като въпросите обхващат теорията за огневото поразяване, теорията на артилерийската стрелба и управлението на огъня на артилерийските подразделения, които са необходими за изпълнение на началните командирски длъжности (командир на взвод) от полевата артилерия. Описан е редът за предварителната подготовка на обучаемите, материалното осигуряване, необходимо за провеждане на изпита и оформянето на крайната оценка по учебната дисциплина.

13. Методика за провеждане на семестриален изпит по учебната дисциплина „Вътрешни работи, обществен ред и сигурност“ съдържа основните моменти за оценяването на студентите, обучаващи се в образователно квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Административна и информационна сигурност“ по учебен план 1-75-06. Учебната дисциплина е от задължителния блок на учебните дисциплини. В методиката ясно са разписани модулите, по които се изучава дисциплината, времето и формата за провеждане на изпита. емите, като ясно са посочени коефициентите за определяне оценката от текущия контрол през семестъра, оценката от разработването и защитата на курсов проект по зададена тема и оценката от семестриалния изпит. В нея са посочени въпросника, изпитните билети, пособия и материали, които могат да бъдат използвани по време на изпита.

14. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” има за цел провери знанията на обучаемите по учебните дисциплини по Военно-специална подготовка: „Тактика на полевата артилерия“, „Артилерийско разузнаване“, „Артилерийска стрелба“, „Експлоатация на артилерийски и реактивни комплекси и системи“, „Топогеодезическо и метеорологично осигуряване“ от учебен план 1-4-03к. В нея се съдържат общите положения, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността

оценката от семестриалния изпит. В нея са посочени въпросника, изпитните билети, пособия и материали, които могат да бъдат използвани по време на изпита.

14. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” има за цел провери знанията на обучаемите по учебните дисциплини по Военно-специална подготовка: „Тактика на полевата артилерия“, „Артилерийско разузнаване“, „Артилерийска стрелба“, „Експлоатация на артилерийски и реактивни комплекси и системи“, „Топогеодезическо и метеорологично осигуряване“ от учебен план 1-4-03к. В нея се съдържат общите положения, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „Ракетни войски и артилерия“. Посочени са формите за провеждане на двете основни части – теоретическа и практическа, които са разделени във времето и се провеждат на различни места. Теоретичната част се провежда в специализиран кабинет, практическата част на изпита – на артилерийски полигон „Марково“ и местността „Бештепе табия“. В методиката са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинация на въпросите в билетите, списък на помощните материали и пособия, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит. Практическата част на изпита се изпълнява на център „Дейност на командира на АПНГ“, център „Дейност на командира на огневи взвод“ и център „Дейност на офицера по управление на огъня на батареята“. На всеки център се оценяват: тактическите действия, време за работа, точност на извършваните действия и разработване на необходимите бойни документи. Всеки показател има тежестен коефициент, в резултат на което се получава оценка, закръглена до 0,00 на всеки център. По този начин изключително прецизно се определя оценката от практическия изпит, а след завършване на теоретическата част и крайната оценка от държавния изпит.

15. Методика за провеждане на държавен изпит по “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски (Полева артилерия)” съдържа общите положения, формата, последователността и формирането на крайната оценка при провеждането на държавен изпит на специалността “Организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски – Полева артилерия” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС“. В нея са включени въпросници за провеждане на теоретичния и практическия изпит по раздели, необходимата литература за подготовка, комбинацията на въпросите в билетите, списък на помощните

пособията, които могат да се ползват по време на изпита, билети за проверка на знанията и задачи за практическия изпит.

17. Методика за провеждане на държавен изпит по организация и управление на тактическите подразделения от сухопътните войски (Полева артилерия) представлява програма за определяне на крайната оценка на курсанта-випусник по военно-специална подготовка. Оценката се определя като средноаритметично между оценката получена от теоретичната част и оценката, получена от практическия държавен изпит. Практическият изпит съдържа основните раздели за оценяване на уменията на випусника за изпълнение на функционалните задължения на първа офицерска длъжност. Всеки курсант-випусник се оценява в качеството му на командир на артилерийска предна наблюдателна група (АПНГ) и командир на огневи взвод (КОВ). Посочени са въпросниците за теоретичния и практическия изпит, тяхната комбинация в изпитните билети, тежестните коефициенти на всеки раздел за практическия изпит, разрешените пособия и материали, формализовани таблици и схеми. При това всеки обучаем е в състояние да изчисли сам оценката си познавайки методиката за провеждане на държавния изпит по специалността „ОУТП от сухопътните войски, специализация полева артилерия.

18. Методика за провеждане на занятия по тактическа подготовка с курсантите специализация „Полева артилерия“.

Тактическата подготовка е основният предмет на обучението. Тя осигурява комплексно обучение на личния състав и формированията в умели и съгласувани действия в операциите на маневрените формирования. Изучаването на всички останали предмети има подчинен характер. Тактическата подготовка е основа на полевата натренираност, осигуряваща бойно сглобяване на формированията, поддържането им в постоянна бойна готовност за изпълнение на задачите в условията на съвременния бой.

Сложността на съвременната военна техника и особено ожесточеният характер на бойните действия в съвременния бой поставят пред полевата натренираност на личния състав все по-големи изисквания. Краткият срок налага при минимален разход на учебно време да се осигури възможно най-задълбочено усвояване на нарастващия обем от знания и по-високо ниво на практическите умения и навици. Във връзка с това се повишава значението на бойната подготовка и използване в учебния процес на всички постижения на военната наука, в това число и на военната педагогика и психология.

Методиката на тактическата подготовка е наука за задачите, съдържанието, методите и формите на обучение по тактическа подготовка на военнослужещите. Обучението има за цел да бъдат подготвени, дисциплинирани, смели, решителни, инициативни и физически закалени военнослужещите, познаващи до съвършенство своето оръжие, умеещи майсторски да го използват при сложните и трудни условия на бойната

Сложността на съвременната военна техника и особено ожесточеният характер на бойните действия в съвременния бой поставят пред полевата натренираност на личния състав все по-големи изисквания. Краткият срок налага при минимален разход на учебно време да се осигури възможно най-задълбочено усвояване на нарастващия обем от знания и по-високо ниво на практическите умения и навици. Във връзка с това се повишава значението на бойната подготовка и използване в учебния процес на всички постижения на военната наука, в това число и на военната педагогика и психология.

Методиката на тактическата подготовка е наука за задачите, съдържанието, методите и формите на обучение по тактическа подготовка на военнослужещите. Обучението има за цел да бъдат подготвени, дисциплинирани, смели, решителни, инициативни и физически закалени военнослужещите, познаващи до съвършенство своето оръжие, умеещи майсторски да го използват при сложните и трудни условия на бойната обстановка. Главната особеност на военното обучение се състои в това, че то при нашите условия е подчинено на основната задача - да осигури най-висока бойна готовност на формированията и тяхната способност при необходимост да пристъпят незабавно към бойни действия.

В хода на обучението се решават следните задачи:

- общообразователни - придобиване на система от знания, умения и навици;
- възпитателни - формиране в процеса на обучението на високи морално-политически качества;
- умствено и физическо развитие;
- психологическа подготовка на личния състав за бойни действия при условията на съвременната война;

Психологическата подготовка в процеса на обучението включва следните основни направления:

- развитие на чувствителността на анализаторите на личния състав в съответствие с изискванията на техниката и боя (зрение, слух, осезание и т. н.);
- развитие на професионалните качества (внимание, памет, наблюдателност и др.);
- формиране на висока емоционално-волева устойчивост (мъжество, твърдост, хладнокръвие и др.);
- развитие в личния състав на правилни взаимоотношения и чувство за взаимопомощ в боя;
- формиране на вътрешна готовност за боя.

Процесът на обучението има големи потенциални възможности за възпитаване в личния състав на висок морален дух, инициативност, решителност, дисциплинираност, упоритост при постигане на поставената цел и вяра в своето оръжие.

учебната работа и проявяват стремеж за тяхното изпълнение; действат активно в хода на занятията, проявяват инициативност и творчество; овладяват съзнателно учебния материал и го осмислят задълбочено; съзнателно прилагат усвоените знания, навици и умения в учебната работа; анализират критически резултатите от своята работа.

20. Методическа разработка за провеждане на тактическо учение с бойна стрелба с курсантите специализация „Полева артилерия“ описва процесът на подготовка и провеждане на учението, който включва четири етапа: планиране на учението – разработване на концепция и спецификация за учението;

- подготовка на учението – разработване на необходимите документи за провеждане на учението;
- изпълнение – провеждане на учението;
- оценка на учението – провеждане на анализ и докладване за резултатите на учението.

При разработването на концепция и спецификация на учението” е да се определят най-общите изисквания към учението, да се формулира неговата цел, задачи и какво крайно състояние трябва да бъде постигнато, както и да се разработи концепция за тяхното постигане. Това включва анализ на изискванията, осигуряване на първоначални указания, разработване на варианти и вземане на решение от офицера планиращ учението за вариант, по който учението да се проведе. Този вариант се разработва от офицера провеждащ учението. В резултат на това офицера планиращ учението утвърждава и изпраща “Спецификация за учението” до обучаемите. Офицера провеждащ учението носи отговорност за провеждане на етапа “Разработване на концепция и спецификация на учението” за всички видове учения. Той има принос и в разработването на концепцията и спецификацията за учението. Планирането на учението и разработването на документите трябва да предостави всички документи, които позволяват учението да се проведе успешно. Провеждането на учението се предшества от подготовка на курсантите и формиранията за обслужване. Подготовката на учението започва предварително, но не по късно от 15 дни преди учението.

Целта на оценката на учението е да се определи, дали учението е постигнало успешно целта и задачите, формулирани от ръководството на учението, както и да документира и потвърди опита, изводите и резултатите от провеждането му. Офицерът провеждащ учението носи отговорност за изготвяне на анализ за учението и представянето на окончателен доклад за учението на офицера планиращ учението.

21. Методика за провеждане на тактико-специално занятие по учебната дисциплина „Тактика на полевата артилерия и „Експлоатация на артилерийски системи“ определя последователността на занятията по тактика с курсантите, включени в учебната дисциплина “Тактика на полевата

принос и в разработването на концепцията и спецификацията за учението. Планирането на учението и разработването на документите трябва да предостави всички документи, които позволяват учението да се проведе успешно. Провеждането на учението се предшества от подготовка на курсантите и формированията за обслужване. Подготовката на учението започва предварително, но не по късно от 15 дни преди учението.

Целта на оценката на учението е да се определи, дали учението е постигнало успешно целта и задачите, формулирани от ръководството на учението, както и да документира и потвърди опита, изводите и резултатите от провеждането му. Офицерът провеждащ учението носи отговорност за изготвяне на анализ за учението и представянето на окончателен доклад за учението на офицера планиращ учението.

21. Методика за провеждане на тактико-специално занятие по учебната дисциплина „Тактика на полевата артилерия и „Експлоатация на артилерийски системи“ определя последователността на занятията по тактика с курсантите, включени в учебната дисциплина “Тактика на полевата артилерия и експлоатация на артилерийски системи”. Дисциплината е предназначена за обучение на курсанти в образователно-квалификационна степен “бакалавър” за специализация „полева артилерия” на специалност: „Организация и управление на военните формирования от полевата артилерия”. Тя е от избираемия блок на учебните дисциплини на раздел: „Военна подготовка” за специалността и се изучава в два основни модула: „Тактика на полевата артилерия” и „Експлоатация на артилерийски системи”. Основните цели са съобразени с тенденциите в развитието на военната наука и се свеждат до получаване на знания и умения по основите на организационната структура, принципите за използване на полевата артилерия, като обучаемите придобиват умения по планирането и координирането на огневата поддръжка в различните операции. В резултат на обучението по настоящата програма обучаемите следва да придобият нови знания за: организацията, въоръжението и основите на бойното използване на полевата артилерия в Българската армия; основите на командването и управлението на полевата артилерия; мерките за координиране на огневата поддръжка; организацията, въоръжението и основите на бойното използване на артилерията на маневрените формирования; принципите за бойно използване на батальонната артилерия; последователността за подготовката и провеждането на занятия по тактическа подготовка в ПА; по бойното използване на батареята от полевата артилерия в отбранителния и настъпателния бой; по бойното използване на батареята от полевата артилерия в срещен бой; по бойното използване на батареята от полевата артилерия в специфична среда; принципите за бойно използване на Полевата артилерия (ПА) и анализ на бойните възможности.

техника и материалната база като цяло едновременно и интензивно в няколко звена, а не както беше преди последователно и постепенно; приоритетно се развиват и внедряват ударни и огневи средства за поразяване на противника, в сравнение със средствата за защита; равновесието между настъпателните и отбранителните оръжия в кратко бъдеще може да бъде нарушено. В резултат на масовото внедряване във войските на нови видове военна техника бойните (огневите и маневрените) възможности на общовойсковите формирования нараснаха 2- 3 пъти. Анализът на новото въоръжение, бойна и обслужваща техника е достатъчна основа за прогнозиране на организационно-щатните и структурните изменения на войсковите формирования и очертаване на направления и перспективи за усъвършенстване на формите и способите за оперативно-стратегически действия. По мнение на военните специалисти от водещите във военно отношение страни, анализът на материалната база на войските е добра основа при прогнозата на близките 10 - 15 години, но е важно и отчитане на динамичното развитие на военното изкуство в неговите съставни части за различните нива. При това съдържанието и характера на съвременните операции ще се формират под комплексното влияние на множество фактори, но преди всичко те ще се провеждат като информационни, електронно-огневи и космически. Всичко това обуславя провеждането на такива нетрадиционни операции по вид, като информационно-психологически, електронно-огневи, наземно-въздушно-космически, специално-противодиверсионни и антитерористични.

23. Научният труд „Полевите информационни системи – настояще и бъдеще“ представлява анализ на съществуващите информационни системи и възможностите за тяхното оптимизиране с цел постигане на оперативна съвместимост със страни, членки на Алианса. Развитието на мрежовите способности на НАТО (NATO Network Enable Capability - NNEC) се разглежда като най-ефективен начин за използване на възможностите на информационните технологии за поддържане на съвременните операции. Ефективното използване на бойните възможности на войските в значителна степен зависи от изградената система за управление. Необходимо е системата да функционира устойчиво, да е мобилна и защитена от разузнаването на противника, за да може управлението да се реализира като целенасочен процес за постигане на поставените цели. В голяма степен системата за управление зависи от КИС изградена със способности да интегрира и управлява бойния потенциал на всички участващи елементи от „бойното поле“.

Извършен е сравнителен анализ на възможностите на автоматизирани системи за управление на огъня (АСУО) в страните от НАТО и в БА, при което са формулирани следните изводи: Автоматизираната система за управление на огъня АСУОАД „Вулкан–С“ може да изпълнява своето предназначение във формированията, въоръжени с нея само на територията на Република България и при провеждане на национални операции. За участие на тези формирования в

23. Научният труд „Полевите информационни системи – настояще и бъдеще“ представлява анализ на съществуващите информационни системи и възможностите за тяхното оптимизиране с цел постигане на оперативна съвместимост със страни, членки на Алианса. Развитието на мрежовите способности на НАТО (NATO Network Enable Capability - NNEC) се разглежда като най-ефективен начин за използване на възможностите на информационните технологии за поддържане на съвременните операции. Ефективното използване на бойните възможности на войските в значителна степен зависи от изградената система за управление. Необходимо е системата да функционира устойчиво, да е мобилна и защитена от разузнаването на противника, за да може управлението да се реализира като целенасочен процес за постигане на поставените цели. В голяма степен системата за управление зависи от КИС изградена със способности да интегрира и управлява бойния потенциал на всички участващи елементи от „бойното поле“.

Извършен е сравнителен анализ на възможностите на автоматизирани системи за управление на огъня (АСУО) в страните от НАТО и в БА, при което са формулирани следните изводи: Автоматизираната система за управление на огъня АСУОАД „Вулкан–С“ може да изпълнява своето предназначение във формированията, въоръжени с нея само на територията на Република България и при провеждане на национални операции. За участие на тези формирования в многонационални операции на НАТО е необходимо да се модернизира и усъвършенства програмното ѝ осигуряване.

Съвместимостта между информационните системи за командване и управление може да бъде постигната с прилагане на различни технологии. Една от тях е обмен на форматиращи съобщения. ПИКИС, може да изпраща и получава съобщения, генерирани при спазване на известните и общоприети стандарти (AdatP-3, USMTF, VMF). Това дава възможност за постигане на необходимата за взаимодействие на формированията съвместимост на информационните системи, което дава пространство за реализиране на интегрираността на системата „Вулкан - С“.

24. Научният доклад „Военното обучение на студенти – настояще и бъдеще“. Актуалността на този проблем е продиктувана от факта, че външната среда за сигурност е изключително динамична, сложна и противоречива. В голяма степен тя е трудно предвидима и контролируема. Редуцирането на личния състав на въоръжените сили, ограничените финансови ресурси за отбрана и непрекъснатите предложения за законодателни промени без ясна и категорична перспектива поражда голяма несигурност сред личния състав и желание за напускане на Българската армия. От една страна, ограничените граждански права на хората в системата на министерството на отбраната и предложенията за отнемане на част от социалните придобивки указват негативно отношение върху мотивацията на военнослужещите, което рязко намалява качеството на полагания труд при изпълнение на функционалните им

съвместимост в предаването и използването на данни за метсорологичната обстановка (метеоданни) и са предложени варианти за приемане и използване на метеобюлетени от типа METCM в Метсо II. Посочени са възможните слаби черти в зависимост от това дали разполагаме с компютърна система за преобразуване на метеобюлетина от патовски вариант във вариант за използване от български артилерийски формирования.

26. Доклад-самооценка за провеждане на обучение за образователно-квалификационната степен „бакалавър“ в професионално направление „Национална сигурност“, специалност „Административна и информационна сигурност“ съдържа данни, факти и информация за готовността на Факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ да осигури провеждането на обучение в образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ в област на висше образование 9 „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Национална сигурност“, Специалност „Административна и информационна сигурност“. Методологията на доклада е съобразена със следните сфери на дейности: образователна, научно-изследователска, управление на образователния процес и конкурентоспособност на обучението.

Докладът е разработен в съответствие с решенията от Националната агенция за оценяване и акредитация, с които се дава положителна оценка на проекта за откриване на обучение по специалността „Административна и информационна сигурност“ в ОКС „бакалавър“ във Факултета.

Полк. доц. д-р

Сашо Евлогиев